

Duna

I.

Mondd csak, mit somolyogsz,
Mit locsogsz folyvást?
Nem lehetnél, mondjuk, szomorú,
Netán mogorva?
Már megbocsáss, de rám is mordulhatnál,
Arcul is csaphatnál.

Ugyan...
Hiszen te vigyorogsz rám napestig,
Báván és üresen,
De én nem viszonzok semmit,
Kivált az ilyen grimaszt nem,
Uramnak, teremőmnek se tenném,
Legkevésbé pedig neked,
Az eget kémlelem inkább helyetted is,
A madarak s a fények sugárújtait,
a duzzadó felhőket,
És igen, a hídi patkányokat is persze,
Ha meg nem sértlek vele...

Bátyám,
Úgy teszel, mintha nem tudnád;
A madár is, a felhő is én vagyok,
Miként a sok nyüzsgő patkány és béka,
Sőt valahány tücsök is odalenn...

Jó, jó, azért meg ne bántódj!
Meg ne sértődj, cimborá,
De akkor tudnod kell azt is,
Égi s földi egyként engem piszkít,
Engem szennyez szakadatlan,
Még ha személy szerint a vád
Ezúttal nem is téged illet.

II.

Ne csak a szemérről, a mocsokról beszélj,
Éppúgy hömpölyög a vér is szerteszt,
Hegyen és völgyön, erdőn és mezőn,
Jégtáblákon és a sivatag homokján,
Ráfagyva, ráfőve húsunkra, csontunkra,
Szívünkre.

Tudom,
Tudom én, öregem,
Láttam én is halottakat
Fönnakadni az uszadék fákon,
Jőve az árral,
S tovaúszni.

III.

Nyomorúság és
Zokogás tanúja vagyok magam is,
Sajgó, réveteg rokonod,
A részvét hunyorgó parazsa mellől.

Akkor tudod jól,
Immár fékezhetetlen
Ez az átható vérszag,
Évszázadok, évezredek óta
Dől, csak dől lefelé a Kálváriáról,
Elborítva már az őserdőket is,
Amint Krisztus vére visszafolyik
Az Édenig.

Igen, ahol háború, ott vérszomj,
Ott minden és mindenki sorsa
egy és ugyanaz.

Hiába üvölt a vérzuhatag
Kialt egekig a kín,
Riasztóbb a sebek,
a gyász némasága.

IV.

Öreg komám,
Vigasztalódj,
Csapd el magadtól,
Hagyd a bánatot, zokogást,
Énekem, im, az aranykor kapuját
Nyitja meg előtted,
Emlékezetednek ki szabhat ott határt?

Drága testvér,
Nekem már nincs mit feledni,
Álmom is rég az ébrenlét maga,
De zendíts rá, zúgd,
Hátha megvigasztalsz!

Halld hát, és ringasd a
Reménység dalát:

Sarulla,¹ ó Sarulla!
Gyógyír minden napunkra,
Bölcsőbb vagy a bölcséknél,
Kavicsabb a köveknél.

Ahol ádáz vita dúl,
Taníts minket folyamul,
Ám, ha békében találsz,
Híreszteld, amerre jársz!

V.

Dalod megnyugtató, és én
Örömmel ringatom,
Jól ismerem Sarullát,
Aprócska létére is, szemrevaló és
Mondhatom, bájos teremtés,
Magaménak érzem minden cseppjét,
Mintha ükapja lennék, s ő nekem
Távoli unokám.
Sarulla, szép kedvesem,
Örvendj az életnek mindenestől.

Hát a másik nótára emlékszel-e még?
A Jáva-földre, amely
A Solo-i hegyekből foly alá a vízzel,
Egészen az egykor oly gazdag,
és békeesség uralta tájig,
Ott a sűrű óceán felől.

Tréfálsz, pajtás?
Pont azt ne tudnám?
A Solo² folyó is mindünnel éltet,
Mert bizony unokám nekem ő is,
Völgye pedig az értelem ama bölcsője,
Melyben már kétlábra állt és
Főlegyenesedett az Ember.

Tehette, valóan, amíg tehette,
Míg meg nem tudta, mi a gyarmat,
Mi Malukku sorsára jutni.
Vesztét, dehogy, ó dehogy a fűszerek hozták,
Telhetetlen kapzsiság, seft és bírvágy
Hajszolta, lökte szenvedésbe, taposta nyomorba,
Ölték, irtották lakóit számolatlanul,
És nyögött és hörgött Nusantara³
Negyedfélszáz esztendőn keresztül.

Tudom, hogyne tudnám,
Amennyi hős, annyi vér és annyi könny ott,
El-elsirattam ezerszer az emberfiát,
Alig csordogálón, magamat emészte,
De bömbölve is, árvizes fohászok özönében.

Az igazi hősök ifjan
Halnak mindenütt, barátom.
Ha létezik égbekiáltó némaság,
Akkor ez az.
Így tudta a költő is, Chairil Anwar,
Neki is csak huszonhat esztendő jutott,
Mint Petőfi Sándornak,
Talán mert évezredekben mérték népük jogát
A szabad hazához.

Békülj meg és
Nézz bátran körül.
Itt is egy nemzet él
Ezer éve,
Chairil Anwar se mondhatná
Pontosabban:
Szabadon és méltósággal,
Az ősi Ister vidékén,
Magyarországon.

Óvd hát szabadságod, Magyarország,
Őrizd meg minden kísértéstől,
És minden gonosztól.
Béke legyen veled még ezer évig,
Álmaid teljesüléséig.

Debreceni István – Léka Géza
fordítása

-
- 1 Aek Sarulla (Sarulla folyó): észak-szumátrai népdal címe
 - 2 Bengawan Solo (Solo folyó): népszerű közép-jávai dal címe
 - 3 Az indonéz szigetország gyarmatosítás előtti elnevezése